

Tverinkarjalaiset elävät venäläisyyden puristuksessa

Tverinkarjalaisten kulttuuriseura syntyi tasan 20 vuotta sitten. Sen jatkajaksi tuli vuonna 1997 Tverinkarjalaisten kansallinen kulttuuriautonomia.

Tasavuodet olivat osa juhlan aiheista, kun Tverinkarjalaisten kulttuuriautonomia ja Tverin valtioniopisto järjestivät kaksipäiväisen konferenssin lokakuun lopussa viime vuonna. Järjestelyistä vastasivat kulttuuriautonomian puheenjohtaja Nikolai Turičev, edellinen puheenjohtaja Zinaida Golovkina, Tverin valtioniopiston dosentti ja Karielan Šana lehden toimittaja Ljudmila Gromova sekä kulttuuriautonomian komitean jäsen Zoja Turičeva.

Konferenssin pitopaikkana oli vuonna 1870 perustetun Tverin valtioniopiston kampus. Konferenssiin osallistui yhteensä yli 70 henkeä, paikallisten lisäksi muutama Karjalan tasavallasta tai muualta Venäjältä sekä useita Suomesta. Konferenssin kielinä olivat karjala, venäjä ja suomi. Lähes kaikki puheenvuorot tulkittiin joko suomeksi tai venäjäksi.

Ensimmäisenä päivänä, perjantaina, lasten perinnesuikkeesityksen jälkeen Zinaida Golovkina avasi tilaisuuden ja Nikolai Turičev piti kauniin puheen tverinkarjalaksi. Siinä hän kiitti nykyisiä ja entisiä toimijoita, ja myös suomalaiset karjalan kielen tutkijat ja tukijat saivat kiitoksen.

Suomalaisten puolesta onnittelupuheen piti Tverinkarjalaisten ystävät ry:n puheenjohtaja Tapio Mustonen, ja yhdistyksen hallituksen jäsen Martti Malinen lahjoitti 3 600 valokuvaa sisältävän levyn vapaasti tveriläisten käyttöön. Osa näistä Malisen otoksista, joiden keskeisenä kuvauskohteena ovat itse kylät ja tverinkarjalaiset, on kiertänyt näyttelyissä kuuden vuoden ajan ympäri Suomea, ja kuvia voi katsella myös internetissä.

Perinteiseen tapaan onnittelupuheita seurasi kunniakirjojen jako; sellaiset saimme me suomalaisetkin.

Kahden päivän aikana esitelmissä käsiteltiin tverinkarjalaisten historiaa, nykytilannetta ja tulevaisuutta. Perjantaina

Tverissä tapasivat toisensa Leena Joki (vas.), Irina Stroganova ja Marja Torikka.

Konferenssi keräsi Tveriin yli 70 osallistujaa.

Jelena Kiskina oli pukeutunut karjalaiseen juhla-asuun. Hän kertoi nuorten toiminnasta Tverissä.

aamupäivällä pidettiin plenaariesitelmät ja lounaan jälkeen jakauduttiin kolmeen sektioon: historian, kielen ja kulttuurin ryhmiin. Lauantaina oli pelkästään plenaariesitelmää.

Me osallistuimme kielisektioon, jossa pidimme myös esitelmät: Marja Torikka kertoi Karjalan kielen verkkosanakirjasta keskittyen sen tverinkarjalan esimerkistöön, ja Leena Joki puhui Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tverinkarjalaisaineistoista.

Professori Pekka Zaikov Itä-Suomen yliopistosta esitelmöi karjalan kielen opetuksesta Venäjällä ja Suomessa, ja professori Sergei Myznikov Pietarin kielitutkimusinstituutista puhui suomalais-ugrialaisten kielten vaikutuksesta venäjän kieleen. Lihoslavl'n pedagogisen opiston johtaja Ljubov Mihailova kertoi, että opistossa voi opiskella karjalan kieltä nykyisin vain tunnin viikossa. Kuten

arvata saattaa, nuoria karjalan kielen tutkijoita Tverin alueella on varsin harvassa; heitä sektiössä edustivat Irina Novak ja Anastasia Runtova, jotka esittelivät Tolmačun murteista tekemiään opinnäyteitä.

Karjalan kielen opetus kouluissa on supistunut lähes olemattomiin: sitä opetetaan tällä hetkellä vain yhdessä koulussa, Kozlovassa. Koulun yhteydessä sijaitsevassa päiväkodissa aloitellaan kielipesää, mutta toistaiseksi varsin vaatimattomasti; lasten vanhemmat olisi saatava vakuuttuneiksi siitä, että karjalankielinen päiväkotitoiminta ei uhkaa lasten venäjän kielen oppimista. Karjalan Kielen Seuran toiminnanjohtaja Timo Munne esitelmöi kielipesätoiminnan ideologiasta ja karjalankielisten pesien tilanteesta Petroskoissa, Uhtualla ja Nurmeksessa.

Toisena päivänä julkistettiin myös kolme uutta julkaisua. Anatoli Golovkinilta ilmestyi tverinkarjalaisten historiaa käsittelevä kirja Lähtivät, jotta voisivat palata. Kirjalle on tulossa vielä jatkoa. Veijo Saloheimon vuosikymmenten tutkimustyö karjalaisten muuttoliikkeistä Tverin alueelle 1500- ja 1600-luvuilla on nyt kaikkien luettavissa aivan viimeaikaista tutkimusta myöten hänen

kirjastaan Entisen esivallan alle, uusille elosijoille. Kolmantena kirjana julkistettiin Karjalan Kielen Seuran toimittama tverinkarjalankielinen äänikirja Armas miun randane, jonka runot ja proosan on Mp3-muotoiseen kirjaan lukenut Ljudmila Gromova.

Toisena päivänä käytiin myös mielenkiintoinen ja vilkas keskustelu karjalan kielten yhteisestä kirjakiielestä. Kysymyksen heitti ilmaan Anatoli Golovkin, ja professori Pekka Zaikov taustoitti tilannetta sekä otti kysymykseen selkeästi kantaa.

Tällä hetkellä hänen mielestään on täysin mahdotonta saada karjalaa venäjän rinnalle viralliseksi kieleksi edes Karjalan tasavallassa, joten on parasta, että karjalan eri kielimuotojen puhujat viljelevät omaa kieltään sekä suullisesti että kirjallisesti, eikä yritetä kiirehtiä yhteisen kirjakielen luomisessa. Venäjän karjalankieliset ovat kaksikielisiä, ja vähemmistökielestä on helppo luopua, jos tutkijat painostavat keinotekoisien kirjakielen käyttöön. "Ei pie rekie panna ennen hepoista." Kukaan yleisön joukosta ei vastustanut Zaikovin näkemystä.

Ljudmila Gromovan esitelmän aiheena oli karjalankielisen median tulevaisuus. Karjalan šana on rahoitusvaikeuksissa, ja karjalankieliset radio ja tv-ohjelmat on lakkautettu. Gromova totesi, että nyt on ehdottomasti kerättävä voimat ja aloitettava intensiivinen yhteistyö, jotta karjalankielisellä medialla olisi tulevaisuutta.

Vaikka karjala on Tverin alueella vielä uhanalaisempi kuin Karjalan tasavallassa, nuoret antoivat toivoa ja uskoa, ettei kieli ainakaan ihan heti pääse sammumaan. Nuorisojärjestössä on nyt kymmenkunta aktiivista jäsentä, ja heistä paikalla olivat Irina Stroganova ja Jelena Kiskina, joka kertoi nuorten toiminnasta. Petroskoilaisesta Nuori Karjala -järjestöstä oli paikalla puheenjohtaja Natalja Antonova. Hän kertoi muun muassa Petroskoissa pidettävistä "etnoillatšuiista", joissa harrastetaan "nygyaigastu karjalastu kul'tuurua". Antonova aikoo olla jatkossakin yhteydessä tverinkarjalaisten nuorten kanssa. Ehkäpä tästä vieriä hedelmällinen yhteistyö Karjalan tasavallan ja Tverin alueen nuorten karjalaisten välillä.

LEENA JOKI
MARJA TORIKKA

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus